

Iz ribarske prakse

„Ribokombinat“ Beograd u razvojnom periodu 1976-1980. i plan za period 1981-1985. g.

U proteklom petogodištu rada i razvoja SOUR »Ribokombinat« Beograd sa sedam RO u sastavu proširio je materijalnu osnovu rada zahvaljujući znatnim i realnim ulaganjima finansijskih sredstava i ekonomičnim korišćenjem izgrađenih objekata.

Planirano je da se ukupno investira 203,882.000 dinara, a investirano je 156,606.303 dinara ili 77%, što znači manje 47,275.697 dinara od Plana.

Od iznetih ulaganja izgrađeni su proizvodno-poslovni objekti od kojih za ilustraciju navodimo:

- Nove površine ribnjaka u površini od 177 ha,
- Rekonstrukcija postojećih proizvodnih površina od 224 ha,
- Izgradnja ceste u dužini 16 kilometara,
- Umjetno mrestilište površine 271 m²,
- Stambena zgrada za 6 stanova,
- Distribucionni centar za tehničke plinove,
- Upravne zgrade sa 800 m² poslovnog prostora,
- Skladišno-poslovni prostor,
- Garaža i radiona za vozila,
- Pogon za preradu ribe,
- Manipulacije za promet ribe,
- Nove prodavaone ribe i modernizacija postojećih,
- Povećanje i obnova voznog parka,
- Novi teretni šleperi.

Tablica 2.

Godina	Promet ribe tona			Ukupan prihod u 000 d.	Dohodak u u 000 d.	Čisti dohodak za fondove
	Slatkov.	Morske	Ukupno			
1976.	3.490	9.340	12.830	337.221	87.763	24.591
1977.	3.407	9.771	13.118	395.584	103.838	22,934
1978.	3.086	9.102	12.188	455.303	133,443	32,258
1979.	4.347	8.189	12.536	614.199	161.199	30.050
1980.	3.437	10.275	13.712	751.036	212.173	44.277
80/76.	98%	110%	106%	222%	241%	180%

Kada se zna da su krediti skupi, a uslovi poslovanja teški i izdvajanja sredstava za nova ulaganja u proširenje materijalne osnove rada traže umešnost i odricanja, onda izneti podaci zaslužuju da se istaknu. Svesni smo činjenice da se u grani slatkovodnog ribarstva u proteklom petogodištu malo ulagalo u proizvodne i prometne objekte pa i sa tog stanovišta organizacije u sastavu »Ribokombinata« zaslužuju priznanja za proširenje materijalne osnove rada čime prednjače u razvoju grane slatkovodnog ribarstva.

Pregled proizvodnje i prometa ribe, proizvodnih površina i dohotka vidi se na tablici 1. i 2.

Tablica 1.

Godina	Površina u ha	Proizvodnja ribe — tona	Proizvodnja ha/kg
1976.	3.493 (3,84)	5.623 (677)	1.609
1977.	3.503 (3,48)	5.661 (520)	1.616
1978.	3.564 (3,38)	5.289 (473)	1.484
1979.	3.564 (2,85)	5.321 (493)	1.497
1980.	3.634 (2,85)	5.498 (468)	1.496
80/76.	104% (74)	97% (69%)	92%

Obzirom da su proizvodne površine u blagom porastu, a proizvodnja ribe u blagom padu, tehnolozi i rukovodioci proizvodnje razmatrali su prikazane podatke i zauzeli stav da se u tekućem planiranom periodu više angažuju na prevazilaženju proizvodnje šaranske ribe preko 2000 kg/ha i pastrmske ribe preko 30 vagona/ha u proseku.

Konstatovano je da je amur završio ulogu »čistača ribnjaka« i u ribnjaku čistom od vodene flore uzima dodatnu hranu namjenjenu šaranu. Njegov nasad u količini 2—3% od ukupnog nasada služi za uzgoj i dalji nasad kanalske mreže u vodoprivredi.

U proizvodnji slatkovodne ribe mali su prirasti, veliki je mortalitet u uzgoju od ličinke do konzumne veličine ribe, a uzroci se nisu potpuno objasnili pa se ne otklanjaju. Potrebno je vršiti selekciju i uzgoj sojeva matičnog materijala i njihovim križanjem dobijati brži i veći prirast, manji mortalitet i manju konverziju hrane.

Sve se više javlja problem zagađenosti vode koja se koristi u ribnjačarstvu za uzgoj ribe. Pojedine direktno ugrožene organizacije podižu svoj glas protiv zagađivača ali bez uspeha. Potrebna je zajednička akcija kod merodavnih organa i zagađivača da se ograniči i spreči sve veće zagađivanje vode kao životne sredine za ribe.

Na osnovu podataka o proizvodnji linjaka zaključuje se, da što se gušće po jedinici površine nasadi šarana to manje uspeva linjak usled manjka prirodne hrane. Zato je jasno da linjaku u proizvodnji ribe 2000 kg/ha i više nema opstanka. To su konstatacije na osnovu podataka, a traži se da nauka sa praksom potraži pravi odgovor. Pokusno je umetno mrešten linjak. Mlađ linjaka je nasadena u ribnjak sa 15—30.000 komada/ha šarana i nije ga bilo. To govori da je potrebno mlađ linjaka uzgajati u monokulturi.

U proizvodnji mlada soma nema problema, već je problem u proizvodnji do njegove konzumne težine. To je zbog potrebe dodavanja skupe kvalitetne belančevinaste hrane, a nema ni divlje ribe kao nekad kojom se grabljivice hrane.

Proizvodnja ribe u organizacijama u sastavu »Ribokombinata« je ipak dobra i vrhunska u grani. Nema podataka o proizvodnji većih ribnjačarstava radi usporedbe, već po usmenim razmenama informacija sudimo o iznosima proizvodnje ribe. Stvarnost nam pokazuje da malo proizvodimo prema potrebama, proizvodnim površinama, kadrovima i institucijama. Uz organizovanost po grupacijama, sekcijama i zajednicama rezultati u proizvodnji ribe nam ne blistaju, već tamne. To nam je dobro poznato i međusobno o tome raspravljamo, ali nema zajedničkog tela potpomognutog od svih da daje impuls, usmerava i inicira povećanje proizvodnje.

Potrebno je postići industrijsku proizvodnju ribe periodičnim odlovljavanjem i gustim nasadom, visokim i stalnim vodostajem kasete ribnjaka, aeracijom, zdravstvenom negom i kvalitetnom hranidbom. Industrijska proizvodnja ribe je skupa i traži veća ulaganja, a mi raspoložemo sa skromnim sredstvima. Zato sredstva treba udruživati i otvarati proces intenzivne

proizvodnje gde su najbolji klimatski, proizvodni i ka-drovski uslovi. To je svakako najbolji način. Drugi način je ovaj u kome se nalazimo. Svako posebno prema vlastitoj snazi i moći razvija i koristi proizvodnju ribe uz dalju toleranciju šarenila u prinosima i niskim prosečnim rezultatima u grani, što rezultira stagnacijom i drugim posledicama.

U srednjoročnom planu za period 1981. — 1985. godine, proizvodnja hrane ima prioritet uz pomoć društva odgovarajućim merama. Na nama je da mogućnosti iskoristimo udruženim sredstvima i odgovarajućim programima i projektima. Radne organizacije u SOUR »Ribokombinat« investiraće 729,965.000 dinara, od čega bi bila vlastita sredstva 213,318.000 dinara, sredstva banaka 482,597.000 dinara i 31,857.000 ostala sredstva. Pomenutim sredstvima izgradili bi se ovi važni objekti:

- Rekonstrukcija šaranskih i pastrmskih ribnjaka 300 ha,
- Izgradnja novih površina ribnjaka 1007 ha,
- Izgradnja prodavaona ribe 30 komada,
- Nabava bagera za čišćenje ribnjaka,
- Druga faza prerade i konfekcioniranje ribe,
- Izgradnja pogona za uzgoj domaćih pataka,
- Izgradnja 66 stanova,
- Adaptacija i izgradnja upravnih zgrada,
- Izgradnja skladišta za hranu ribe 900 m²,
- Izgradnja tvornice acetilena.

Izvršenjem investicionih zadataka proizvodne površine biće veće za 1007 ha ili 25% više u 1985. u odnosu na 1981. godinu. Proizvodnja šaranske ribe biće veća za 39% ili za 2.336 tona, a pastrmke za 435 tona ili 94% više u 1985. godini u odnosu na 1981. godinu. Promet slatkovodne ribe treba da se poveća za 41% ili za 2.602 tone. Izvoz ribe količinski iznositi će 1.203 tone u 1985. u odnosu na 792 tone u 1981. godini. Promet morske ribe treba da bude veći za 2.407 tona ili za 27%, što znači sa 9.443 tone u 1981. na 11.450 tona u 1985. godini.

Shodno naturalnim pokazateljima kreću se i finansijski pokazatelji, pa ukupan prihod raste po stopi 21%, čist dohodak 23% i deo čistog dohotka za poslovni fond za 50%.

Bili bi, verujem, svi zadovoljni u grani slatkovodnog ribarstva kada bi mogli dati sumaran prikaz rezultata i planova razvoja organizacija grupacije slatkovodnog ribarstva u prikazanom periodu kao što smo to za SOUR »Ribokombinat« u grubim pokazateljima prikazali. To je potrebno za naša vlastita saznanja i upotrebu za našu vernu prestavu pred društvenim i državnim organima. To nas duže vreme muči, a nikako da nađemo način da sve organizacije dostavljaju obračune o poslovanju zajednički dogovorenom organu, pa da odavde dobijemo pravovremene potrebne ekonomske analize. Neko će reći tu su SDK i statistika, što je tačno, ali dok takve podatke dobijamo dug je put i upotreba nije u dosta slučajeva pravovremena.

Mr Ilija Bunjevac, dipl. inž.